

*Sponsored in loving memory of Ben Blutstein z"l
by his family who misses him dearly*

Hurban, Vicissitudes, Redemption

1. *Hurban: Responses to Catastrophe in Hebrew Literature*, Alan Mintz (Columbia 1984), p. 2

Catastrophe in Jewish tradition is best understood not in terms of physical and material devastation; a destructive event becomes a catastrophe when it convulses or vitiates shared assumptions about the destiny of the Jewish people in the world. In premodern times this means specifically the terms of the covenant between God and Israel. The responses to catastrophe in Hebrew literature involve attempts first to represent the catastrophe and then to reconstruct, replace, or redraw the threatened paradigm of meaning, and thereby make creative survival possible.

2. Talmud Bavli Brakhot 60a

Mishna: Bless upon the bad which contains good, and upon the good which contains bad. He who prays over what has already happened, this prayer is in vain.

The Gemara asks: **What are the circumstances?** The Gemara explains: **In a case where a dam was breached** and water flowed **onto one's land, despite the fact that this will ultimately be beneficial for him, for his land will be covered with sediment** from the flowing water **which will enhance the quality of his soil, it is nonetheless bad at present.**

The Gemara asks: **What are the circumstances?** The Gemara explains: **In a case where one found a lost object, despite the fact that it is ultimately bad for him because if the king heard about it, he would certainly take it from him.** At that time, the law deemed all found objects the property of the king's treasury and one who did not report such an object would be punished. Nevertheless, **it is favorable at present.**

3. Talmud Bavli Brakhot 60b-61a

Mishna: A person is obligated to bless upon the bad just as he blesses upon the good. As it says, "And you shall love the Lord your God, with all your heart and all your soul and with all that you have." (Deut. 6:5) "With all your heart" – with your two inclinations, with the inclination of good and the inclination of evil. "And in all your soul" – even if He takes your soul. "And with all that you have" – with all your money.

2. בבלי ברכות ס ע"א

משנה:
מְבָרַךְ עַל הַרְעָה מֵעֵין הַטּוֹבָה, וְעַל
הַטּוֹבָה מֵעֵין הַרְעָה. הַצּוֹעֵק לְשַׁעֲבֵר, הָרִי
זוֹ תִפְלֵת שְׁוֹא.

היכי דמי כגון דשקל בדקא בארעיה אף
על גב דטבא היא לדידיה דמסקא ארעא
שירטון ושבחה השתא מיהא רעה היא

היכי דמי כגון דאשכח מציאה אף על גב
דרעה היא לדידיה דאי שמע בה מלכא
שקיל לה מיניה השתא מיהא טובה היא

3. בבלי ברכות ס ע"ב

משנה: חֵיב אָדָם לְבָרַךְ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם
שֶׁהוּא מְבָרַךְ עַל הַטּוֹבָה, שְׁנֹאֲמַר (דברים
1) וְאָהַבְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל
נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ. בְּכָל לִבְּךָ, בְּשִׁנְי
וְצָרִיךָ, בְּיָצָר טוֹב וּבְיָצָר רָע. וּבְכָל
נַפְשְׁךָ, אֲפֹלוּ הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ. וּבְכָל
מְאֹדְךָ, בְּכָל מְמוֹנְךָ.

אמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר
וכן תנא משמיה דרבי עקיבא לעולם
יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא

לטב עביד

Rav Huna said that Rav said that Rabbi Meir said; and so it was taught in a *baraita* in the name of Rabbi Akiva: One must always accustom oneself to say: Everything that God does, He does for the best.

The Gemara relates: Like this incident, when Rabbi Akiva was walking along the road and came to a certain city, he inquired about lodging and they did not give him any. He said: Everything that God does, He does for the best. He went and slept in a field, and he had with him a rooster, a donkey and a candle. A gust of wind came and extinguished the candle; a cat came and ate the rooster; and a lion came and ate the donkey. He said: Everything that God does, He does for the best. That night, an army came and took the city into captivity. It turned out that Rabbi Akiva alone, who was not in the city and had no lit candle, noisy rooster or donkey to give away his location, was saved. He said to them: Didn't I tell you? Everything that God does, He does for the best.

כי הא דרבי עקיבא דהוה קאזיל באורחא מטא לההיא מתא בעא אושפיזא ולא יהבי ליה אמר כל דעביד רחמנא לטב אזל ובת בדברא והוה בהדיה תרנגולא וחמרא ושרגא אתא זיקא כבייה לשרגא אתא שונרא אכליה לתרנגולא אתא אריה אכליה לחמרא אמר כל דעביד רחמנא לטב ביה בליליא אתא גייסא שבייה למתא אמר להו לאו אמרי לכו כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא הכל לטובה

3. Talmud Bavli Makkot 24a-24b

3. בבלי מכות כד ע"א – כד ע"ב

Isaiah then established the 613 mitzvot upon two, as it is stated: "So says the Lord: Observe justice and perform righteousness" (Isaiah 56:1). Amos came and established the 613 mitzvot upon one, as it is stated: "So says the Lord to the house of Israel: Seek Me and live" (Amos 5:4). Rav Nahman bar Yitzhak objects to this: There is no proof that the verse in Amos is establishing all the mitzvot upon one; say that Amos is saying: Seek Me throughout the entire Torah, as the verse does not specify the manner in which one should seek the Lord. Rather, say: Habakkuk came and established the 613 mitzvot upon one, as it is stated: "But the righteous person shall live by his faith" (Habakkuk 2:4).

חזר ישעיהו והעמידן על שתיים כה אמר ה' (ישעיהו נ.א.) שנאמר שמרו משפט ועשו צדקה בא עמוס (עמוס ה.) והעמידן על אחת שנאמר כה אמר ה' לבית ישראל דרשוני (ו) וחיו מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אימא דרשוני בכל התורה כולה אלא בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק (חבקוק ב.ד.) שנאמר באמונתו יהיה אמר ר' יוסי בר חנינא ארבע גזירות גזר משה רבינו על ישראל באו ארבעה (דברים) נביאים וביטלו משה אמר וישכון ישראל בטח בדד (לג. כה) עין יעקב בא עמוס וביטלה חדל נא מי (עמוס ז.ה) [[שנאמר (עמוס ז.ג.) יקום יעקב וגו' וכתוב ניהם ה' על זאת [וגו] משה אמר ובגוים ההם לא (דברים כה. סה) (ירמיהו לא.) תרגיעו בא ירמיה ואמר הלוך להרגיעו ישראל משה (ב) פוקד עון אבות (שמות לד. ז.) אמר על בנים בא יחזקאל וביטלה

§ Rabbi Yosei bar Hanina says: Moses our teacher issued four decrees upon the Jewish people, and four prophets came and revoked them. Moses said: "And Israel dwells in safety, the fountain [ein] of Jacob alone" (Deuteronomy 33:28), indicating that the Jewish people will dwell in safety only when they reach a lofty spiritual level similar to [me' ein] that of Jacob our forefather. Amos came and revoked it, as it is stated: "Lord God, cease, I beseech You; how shall Jacob stand, as he is small" (Amos 7:5), and immediately afterward it states: "The Lord regretted this; it too shall not be, says the Lord God" (Amos 7:6).

Moses said: "And among these nations you shall have no repose" (Deuteronomy 28:65). Jeremiah came and revoked it, and said: "Even Israel, when I go to cause him to rest" (Jeremiah 31:1), indicating that the Jewish people will find rest even in exile.

Moses said: “He visits the transgression of the fathers upon the sons” ([Exodus 34:7](#)). Ezekiel came and revoked it: “The soul that sins, it shall die” ([Ezekiel 18:4](#)), and not the children of that soul.

Moses said: “And you shall be lost among the nations” ([Leviticus 26:38](#)). Isaiah came and revoked it, and said: “And it shall be on that day the great shofar shall be sounded, and those lost in the land of Assyria shall come” ([Isaiah 27:13](#)).

Rav says: I am afraid of that verse: “And you shall be lost among the nations.” Rav Pappa objects to this: Perhaps it means that the Jewish people will be like a lost item that is sought by its owner, and God will restore those lost in exile, as it is written: “I have gone astray like a lost lamb; seek Your servant” ([Psalms 119:176](#)). Rather, Rav was afraid from that which is written in the latter portion of that verse, where it is written: “And the land of your enemies shall consume you.” Mar Zutra objects to this: Perhaps it means like the consumption of cucumbers and gourds, which are not consumed in their entirety. Some is left over, from which additional plants can grow.

§ Apropos tribulations of exile and hope for redemption, the Gemara relates: **And it once was that Rabban Gamliel, Rabbi Elazar ben Azarya, Rabbi Yehoshua, and Rabbi Akiva were walking along the road in the Roman Empire, and they heard the sound of the multitudes of Rome from Puteoli at a distance of one hundred and twenty mil.** The city was so large that they were able to hear its tumult from a great distance. **And the other Sages began weeping and Rabbi Akiva was laughing. They said to him: For what reason are you laughing? Rabbi Akiva said to them: And you, for what reason are you weeping? They said to him: These gentiles, who bow to false gods and burn incense to idols, dwell securely and tranquilly in this colossal city, and for us, the House of the footstool of our God, the Temple, is burnt by fire, and shall we not weep? Rabbi Akiva said to them: That is why I am laughing. If for those who violate His will, the wicked, it is so and they are rewarded for the few good deeds they performed, for those who perform His will, all the more so will they be rewarded.**

The Gemara relates another incident involving those Sages. **On another occasion they were ascending to Jerusalem after the destruction of the Temple. When they arrived at Mount Scopus and saw the site of the Temple, they rent their garments in mourning, in keeping with halakhic practice. When they arrived at the Temple Mount, they saw a fox that emerged from the site of the Holy of Holies. They began weeping, and Rabbi Akiva was laughing. They said to him: For what reason are you laughing? Rabbi Akiva said to them: For what reason are you weeping? They said to him: This is the place concerning which it is written: “And the non-priest who approaches shall die” ([Numbers 1:51](#)), and now foxes walk in it; and shall we not weep?**

Rabbi Akiva said to them: That is why I am laughing, as it is written, when God revealed the future to the prophet Isaiah: “And I will take to

הנפש החוטאת היא (יחזקאל יח. ד)
(ויקרא כו. לה) תמות משה אמר
ואבדתם בגוים בא ישעיהו ואמר
והיה ביום ההוא (ישעיהו כו. יג)
יתקע בשופר גדול וגו' אמר רב
מסתפינא מהאי קרא ואבדתם
בגוים מתקיף לה רב פפא דלמא
תהלים) כאבידה המתבקשת דכתיב
תעיתי כשה אובד בקש (ק"ט. קעו)
ויקרא) [עבדך אלא מסיפא] דקרא
ואכלה אתכם ארץ אויביכם (כ"ג. לה)
מתקיף לה מר זוטרא דלמא
כאכילת קישואין ודילועין וכבר
היה ר"ג ורבי אלעזר בן עזריה
ורבי יהושע ורבי עקיבא מהלכין
בדרך ושמעו קול המונה של רומי
מפלטה [ברחוק] מאה ועשרים מיל
והתחילו בוכין ורבי עקיבא משחק
אמרו לו מפני מה אתה משחק אמר
להם ואתם מפני מה אתם בוכים
אמרו לו הללו כושיים שמשתחוים
לעצבים ומקטרים לעבודת כוכבים
יושבין בטח והשקט ואנו בית הדום
רגלי אלהינו שרוף באש ולא נבכה
אמר להן לכך אני מצחק ומה
לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על
אחת כמה וכמה

שוב פעם אחת היו עולין
לירושלים כיון שהגיעו להר
הצופים קרעו בגדיהם כיון שהגיעו
להר הבית ראו שועל שיצא מבית
קדשי הקדשים התחילו הן בוכין
ור"ע מצחק אמרו לו מפני מה אתה
מצחק אמר להם מפני מה אתם
בוכים אמרו לו מקום שכתוב בו
והזר הקרב יומת (במדבר א. נא)
ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה

אמר להן לכך אני מצחק דכתיב
ואעידה לי עדים (ישעיהו ח. ב)
נאמנים את אוריה הכהן ואת
זכריה בן יברכיהו וכי מה ענין

Me faithful witnesses to attest: Uriah the priest, and Zechariah the son of Jeberechiah” (Isaiah 8:2). Now what is the connection between Uriah and Zechariah? He clarifies the difficulty: **Uriah** prophesied during the **First Temple** period, and **Zechariah** prophesied during the **Second Temple** period, as he was among those who returned to Zion from Babylonia. **Rather, the verse established that fulfillment of the prophecy of Zechariah is dependent on fulfillment of the prophecy of Uriah.**

In the prophecy of **Uriah** it is written: **“Therefore, for your sake Zion shall be plowed as a field, and Jerusalem shall become rubble, and the Temple Mount as the high places of a forest” (Micah 3:12)**, where foxes are found. There is a rabbinic tradition that this was prophesied by Uriah. In the prophecy of **Zechariah** it is written: **“There shall yet be elderly men and elderly women sitting in the streets of Jerusalem” (Zechariah 8:4)**. **Until the prophecy of Uriah** with regard to the destruction of the city was fulfilled I was afraid that the prophecy of **Zechariah** would not be fulfilled, as the two prophecies are linked. **Now that the prophecy of Uriah was fulfilled, it is evident that the prophecy of Zechariah remains valid.** The Gemara adds: The Sages said to him, employing this formulation: **Akiva, you have comforted us; Akiva, you have comforted us.**

אוריה אצל זכריה אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני אלא תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה

לכן (מיכה ג. יב) באוריה כתיב בגללכם ציון שדה תחרש [וגו'] עוד (זכריה ח. ד) בזכריה כתיב ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת בלשון הזה אמרו לו עקיבא ניחמתנו עקיבא ניחמתנו

5. Talmud Bavli Brakhot 4b

In this *baraita*, the Master said that when one returns from work in the evening, he enters the synagogue, recites *Shema*, and prays. From this *baraita*, we see that at night, just as during the day, one first recites *Shema* and then prays. This supports the opinion of Rabbi Yoḥanan, as Rabbi Yoḥanan said: Who is assured of a place in the World-to-Come? It is one who juxtaposes the blessing of redemption, recited after *Shema*, to the evening prayer. Rabbi Yehoshua ben Levi says: The prayers were instituted to be recited between the two recitations of *Shema*. According to Rabbi Yehoshua ben Levi, one recites the morning *Shema*, then recites all of the prayers and only after the recitation of the evening prayer does he recite the evening *Shema*.

Although the practical difference between these two positions is clear, the Gemara seeks to determine: **With regard to what do they disagree?** What is the basis of their argument?

The Gemara answers: **If you wish, say** that they disagree over the interpretation of a verse; **if you wish, say** instead that they disagree on a point of logic.

If you say that they disagree on a point of logic, then the argument relates to the redemption recited after *Shema*, whose focus is the exodus from Egypt, the first redemption. The question is whether that redemption began at night, which would render it appropriate to juxtapose redemption to the blessing of the evening prayers as well, in prayer for immediate redemption. Or, perhaps, the redemption from Egypt only began during the day.

Rabbi Yoḥanan holds: Redemption occurred in the evening as well; however, the full-

5. תלמוד בבלי ברכות ד ע"ב

אמר מר קורא קריאת שמע ומתפלל מסייע ליה לרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן איזהו בן העולם הבא זה הסומך גאולה לתפלה של ערבית רבי יהושע בן לוי אומר תפלות באמצע תקנום

במאי קא מפלגי

אי בעית אימא קרא אי בעית אימא סברא

אי בעית אימא סברא

דרבי יוחנן סבר גאולה מאורתא נמי הוי אלא גאולה מעלייתא לא הויא

pledged redemption was only in the morning. Since the redemption began in the evening, it is appropriate to juxtapose the blessing of redemption to the daily evening prayer. **Rabbi Yehoshua ben Levi**, on the other hand, **holds: Since full-fledged redemption only occurred in the morning**, and the redemption of the previous evening **was not a full-fledged redemption**, there is no need to juxtapose the blessing of redemption to the evening prayer

אלא עד צפרא ורבי יהושע
בן לוי סבר כיון דלא הויא
אלא מצפרא לא הויא
גאולה מעלייתא

רש"י שם זה הסומך - וכל שכן דשחרית דעיקר גאולת מצרים בשחרית הוה כדכתיב ממחרת הפסח יצאו בני
([במדבר לג](#)) ישראל